

■ ■ ■ krátké zprávy ■ ■ ■

Účast Národní knihovny ČR na zpracování Vícejazyčného terminologického slovníku z oblasti knihovnictví

Odbor knihovnictví NK ČR se v posledních dvou letech účastní mezinárodní akce, jejímž účelem je vytvoření moderního Vícejazyčného terminologického slovníku z oboru knihovnictví a jeho zveřejnění v tištěné i elektronické podobě.

Zájem a zřejmá potřeba zpracování takového dokumentu se projevily již na počátku devadesátých let, kdy 8 národních knihoven poskytlo British Council v Kolíně nad Rýnem jazykové ekvivalenty zhruba 1000 termínů ke zveřejnění v separátních svazcích v rámci publikace "Praktisches Wörterbuch für Bibliothekare = Librarian's Practical Dictionary".

Po několika letech (v říjnu roku 1997) chtěla Národní a univerzitní knihovna v Lublani zjistit současný stav a aktualizovat získané informace, a proto zaslala krátký dotazník několika zemím, u nichž se předpokládal zájem o účast na projektu tohoto druhu. Výsledkem provedeného průzkumu bylo zjištění, že nejméně 13 zemí cítí potřebu zpracování takového slovníku vzhledem k tomu, že slovníky tohoto typu jsou zastaralé, nebo neexistují vůbec.

Poté došlo k navázání nezbytných organizačních kontaktů s národními knihovnami, odpovídajícími katedrami univerzit a již existujícími pracovními týmy, jež se zabývají terminologickými otázkami v oblasti knihovnictví a informační vědy.

Zhruba v polovině roku 1998 se uskutečnila jednání, jejichž výsledkem bylo podepsání dohod s koordinátory a zpracovateli z jednotlivých zemí. Manažerem tohoto rozsáhlého projektu a organizátorem práce v celoevropském měřítku se stala Národní a univerzitní knihovna v Lublani, konkrétně pak pan Ivan Kanič, vedoucí Informačního a referenčního centra této instituce, který úzce spolupracuje při realizaci projektu s British Council v Kolíně nad Rýnem. Ústřední zpracování dat a lexikografické práce jsou zajišťovány v Lublani, finančně je ústřední zpracování projektu zajišťováno Národní a univerzitní knihovnou

v Lublani a pokryto granty z British Council Köln a Open Society Institute Budapest. Zpracování národních verzí však z těchto zdrojů financováno není.

Závěrečným výstupem projektu má být tištěná a elektronická podoba slovníku (na CD-ROM) a jeho webová verze. Manažer projektu rovněž počítá s tím, že po dokončení slovníku bude autorům nabídnuta pomoc při vytváření opačné verze slovníku (v našem případě česko-anglické). Kromě výše uvedených institucí se v současné době účastní této akce následující země: Albánie, Bosna, Bulharsko, Estonsko, Maďarsko, Island, Litva, Lotyšsko, Makedonie, Polsko, Rusko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko a Česká republika. Pro úplnost je třeba poznamenat, že nejde o slovník výkladový, ale pouze o překlady vybraného souboru termínů.

Národní knihovna ČR byla v souvislosti s tímto projektem oslovena poprvé v roce 1997 a potom začátkem roku 1998. Zhruba v polovině roku 1998 nabylo jednání o zpracování slovníku konkrétní podoby a po jednání s ing. Augustinem Mertou a PhDr. Dagmar Mertovou (kteří již mají v této oblasti zkušenosti a jsou autory "Anglicko-českého slovníku knihovnictví a informatiky") došlo na podzim k vlastnímu zpracování (koordinaci v rámci ČR a styk se slovinskou stranou zajišťuje odbor knihovnictví NK ČR). V této souvislosti je nutno poznamenat, že základní soubor termínů v angličtině a němčině byl předem zpracován slovinskou stranou, jejich výběr nebyl se zpracovateli české verze konzultován a případné strukturální změny nebylo možno ovlivnit. Zpracovatelé byli proto nuceni vycházet z této terminologické báze. V současné době je zpracováno cca 5000 termínů, jež už má k dispozici manažer projektu. Čeští zpracovatelé však měli celou řadu připomínek, na jejichž zapracování se v současné době čeká. Poté bude provedena závěrečná redakce a korektury na základě lektorských prací, které v současné době probíhají.

Slovník jako celek však ani potom nebude zdaleka hotov, neboť práce v jednotlivých zemích nepokračují rovnoměrně. V této souvislosti je nutno poznamenat, že díky pochopení vedení Národní knihovny ČR a úsilí zpracovatelů práce na české verzi značně pokročily a Česká republika patří k nejlepším.

Shromážděný terminologický materiál však není možno v aktuální fázi zpracování považovat za reprezentativní soubor českých termínů z oblasti knihovnictví a nabídnout jej v této podobě knihovnické veřejnosti. Bude nutno na něm ještě dále pracovat. Po ukončení lektorských prací, následných úpravách a doplnění o další termíny by však mohl sloužit jako základ další terminologické práce v oboru.

Nezávisle na dalším postupu prací je připravováno vystavení anglicko-české verze Vícejazyčného slovníku na webovské stránce Národní knihovny ČR.

Miroslav Ressler
Národní knihovna ČR